

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 21 november 2012 inzake het beheer van privégeden van cliënten (Kamerstuk 31 839, nr. 252).

De voorzitter van de commissie,
Neppéus

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de staatssecretaris	6

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over het beheer van privégeden van cliënten. Deze leden delen de visie van de staatssecretaris dat het de verantwoordelijkheid van zorgaanbieders is hun cliënten en zichzelf te vrijwaren van problemen die kunnen voortvloeien uit het beheren van privégeden. Ook delen de leden van de VVD-fractie de visie van de staatssecretaris dat de overheid met wettelijke waarborgen en het via deze brief informeren van betrokkenen haar verantwoordelijkheid in dezen oppakt.

Genoemde leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

In de brief geeft de staatssecretaris aan dat de Wet op het financieel toezicht (Wft) niet toestaat geld van cliënten onder zich te houden, te beheren of daarbij te bemiddelen. Wel zijn er enkele mogelijkheden voor zorgaanbieders om toch geld van cliënten te beheren zonder in strijd met de Wft te handelen. De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben de verantwoordelijkheid toe te zien op naleving van de Wft. De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris toe te lichten op welke wijze DNB en de AFM deze rol invullen, specifiek ten aanzien van zorgaanbieders en het beheer van privégeden van cliënten. In hoeverre wordt hier daadwerkelijk toezicht op gehouden? Zijn er gevallen bekend waarin DNB en de AFM hebben ingegrepen bij zorgaanbieders die zich niet hielden aan de Wft in dit kader? Is er zicht op het aantal zorgaanbieders dat momenteel privégeden van cliënten beheert, en daarmee in strijd handelt met de Wft? Wat zijn de consequenties voor zorgaanbieders die handelen in strijd met de Wft?

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat zorgaanbieders die privégeden van cliënten beheren, die cliënten helder en volledig moeten informeren over de eventuele risico's die daarbij bestaan, bijvoorbeeld in geval van faillissement. De staatssecretaris heeft contact gehad met de brancheorganisaties over het beheer van privégeden. In hoeverre is hierbij ook gesproken over de informatievoorziening van zorgaanbieder richting cliënt? Hebben de brancheorganisaties inzicht in de manier waarop zorgaanbieders hun cliënten – waar relevant – hierover geïnformeerd hebben?

De staatssecretaris geeft aan dat hij van mening is dat zorgaanbieders bijvoorbeeld schriftelijk moeten vastleggen hoe het beheer ingericht wordt, en hoe hier verantwoording over wordt afgelegd. Dit dient met de cliënt besproken te worden. Is een dergelijke handelwijze ook terug te zien in de huidige praktijk? Zijn afspraken over beheer van privégeden tussen aanbieder en cliënt vastgelegd en transparant? Zo nee, gaan de brancheorganisaties hier werk van maken voor de toekomst?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

Inleiding

De leden van de SP-fractie hebben met onvrede kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over het beheer van privégeden voor mensen die in een zorginstelling wonen. Deze leden vinden het belangrijk dat zodra mensen zorg nodig hebben, maar niet in staat zijn om hun geld te beheren, dit zorgvuldig gebeurt door derden. Zij vragen of de staatssecretaris de redenering volgt dat zodra een derde geld beheert van een bewoner dit getoetst moet worden door een rechter. Genoemde leden keuren het af dat mensen de mogelijkheid aangeboden wordt dat zij hun geld kunnen laten beheren door de zorgaanbieder.

De leden van de SP-fractie merken op dat het tegenstrijdig is dat zorgaanbieders een eigen bijdrage vragen van bewoners en tegelijkertijd ook privéged kunnen beheren van bewoners.

Het betalen en beheren van geld komt dan in één hand te liggen, waardoor meer risico ontstaat dat geld kan verdwijnen en zelfs verduisterd kan worden. Erkent de staatssecretaris dat de verduistering van privéged een vorm van stelen is die niet getolereerd mag worden? De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris stelen van mensen die zorgafhankelijk zijn te allen tijden af te keuren. Ontvangt de staatssecretaris ook signalen van bewoners die hun geld zijn verloren aan derden? Genoemde leden vragen de staatssecretaris aan te geven hoeveel mensen per zorgsector jaarlijks geconfronteerd worden met diefstal van privéged.

De leden van de SP-fractie zijn geschokt dat de staatssecretaris in zijn brief bewoners wijst op verschillende voorwaarden hoe zij hun geld kunnen laten uitbesteden aan de zorgaanbieder, terwijl op basis van de Wet op het financieel toezicht het zorgaanbieders niet is toegestaan om geld van bewoners onder zich te houden, te beheren of daarbij te bemiddelen. Deze leden zijn verbijsterd dat de staatssecretaris wetten niet naleeft. Zij vragen een uitgebreide toelichting waarom de staatssecretaris in strijd handelt met wet- en regelgeving, maar vooral waarom hij het belang van mensen niet vooropstelt. Voorts willen genoemde leden van de staatssecretaris weten hoe hij dit ziet in verband met het wetsvoorstel dat momenteel in behandeling is, de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap (Kamerstukken 33 054).

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het beheer van geld voor mensen die zorg nodig hebben, alleen dient te gebeuren door een onafhankelijke financiële bewindvoerder die onder toetsing van de rechter staat. Het beheer en/of de begeleiding van privéged door zorgaanbieders moet, zoals de Wet op het financieel toezicht beschrijft, ten strengste verboden worden. Genoemde leden vragen of de staatssecretaris deze mening deelt en om deze maatregel conform de wet- en regelgeving uit te voeren.

Wat betreft de jeugdzorg merken de leden van de SP-fractie op dat Bureau Jeugdzorg gelden mag beheren, zodra ouders dit niet aankunnen of misbruik maken van het geld van hun kind(eren). Dit moet wel de consequentie hebben dat Bureau Jeugdzorg privéged onder toezicht en controle van de rechter beheert. Deze leden willen weten of de staatssecretaris bereid is dit in te voeren en dit ook te toetsen.

Inventarisatie onder zorgaanbieders

De leden van de SP-fractie hebben geconstateerd dat de staatssecretaris de koepels heeft gevraagd een enquête in te vullen over het beheren van geld van mensen die gebruik maken van zorg. Deze leden vinden het

opmerkelijk dat de koepels hiervoor gevraagd zijn. Sinds wanneer beheren koepels het geld van mensen die zorg nodig hebben, zo vragen genoemde leden.

De leden van de SP-fractie vinden het bijzonder kwalijk dat de koepel Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) aangeeft dat het wenselijk is dat zorgaanbieders geld van hun bewoners kunnen beheren. De VGN wekt de suggestie dat het scheiden van zorg en het beheer van privé-geld niet wenselijk is. Juist deze koepel zou zich ervoor moeten inzetten dat privé-geld zorgvuldig en onafhankelijk gesteld moet worden, zodat mensen niet de dupe worden van geldwolven. Genoemde leden vragen hierop een reactie van de staatssecretaris.

De staatssecretaris geeft in zijn brief aan dat met name oude mensen een beroep doen op zorgaanbieders voor het beheer van privé-geld. De leden van de SP-fractie vinden dit opmerkelijk. Voor het beheer van geld kunnen financieel bewindvoerders in aanmerking komen. Deze leden willen weten waarom de staatssecretaris het toestaat dat zorgaanbieders het geld van hun bewoners mogen beheren. Zij willen daarbij ook weten door wie en hoe vaak zorgaanbieders hierop gecontroleerd worden.

De staatssecretaris geeft in zijn brief aan dat zorgaanbieders aangegeven hebben dat het vaak gaat om kleine bedragen. De leden van de SP-fractie merken op dat er ook mensen zijn met vermogen, dus spaargeld; in hoeverre zijn deze mensen dan beschermd tegen zorgaanbieders?

Vervolgproces

De staatssecretaris geeft aan dat de nodige relevante informatie aan betrokkenen wordt verstrekt. De leden van de SP-fractie willen weten welke informatie, wanneer aan welke betrokkenen dan wordt gegeven. Ook geeft de staatssecretaris in zijn brief aan dat zorgaanbieders in Nederland geïnformeerd worden over de (wettelijke) mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot het beheer van privé-gelden voor bewoners. Genoemde leden willen weten welke informatie deze zorgaanbieders ontvangen en vragen waarom de staatssecretaris zorgaanbieders wijst op wettelijke mogelijkheden en onmogelijkheden, terwijl hij zelf de wet- en regelgeving niet handhaaft..

Tot slot

Bij het faillissement van Stichting Zonnehuizen verloren mensen hun geld doordat dit verkeerd op de rekening werd gezet. De leden van de SP-fractie vinden het positief dat de overheid deze bewoners een vergoeding heeft gegeven. Hoe wil de staatssecretaris in de toekomst voorkomen dat bewoners belast worden met schuldeisers, ten gevolge van een faillissement van de zorgaanbieder, zo vragen deze leden.

De staatssecretaris geeft aan dat de bewoners van Stichting Zonnehuizen eenmalig een vergoeding hebben ontvangen, doordat zij eerder hun geld verloren bij het faillissement. Hoe gaat de staatssecretaris dit in de toekomst voorkomen? Deze leden willen weten of alle bewoners het correcte bedrag hebben ontvangen dat zij ook verloren hebben. Voorts willen de leden van de SP-fractie weten of de mogelijkheid om geld af te romen van bewoners bij een faillissement is afgesloten, zodat zij hiervan niet meer de dupe kunnen worden.

Tot slot zijn de leden van de SP-fractie zeer ontevreden dat de staatssecretaris niet optreedt tegen diefstal van mensen die zorg nodig hebben. Het niet volgen van wet- en regelgeving, zichzelf niet verantwoordelijk stellen voor beleid en zorgaanbieders alleen informatie verstrekken, terwijl

grotere stappen genomen moeten worden, vinden deze leden onverantwoord. Zij verwachten uitgebreide antwoorden van de staatssecretaris en een plan van aanpak hoe de staatssecretaris denkt aan de Wet op het financieel toezicht te voldoen.

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de voorliggende brief van de staatssecretaris over het beheer van privé-gelden van cliënten in zorginstellingen. Zij onderschrijven de opvatting dat cliënten zo goed mogelijk gevrijwaard moeten worden van risico's als hun privé-gelden zijn ondergebracht bij een zorgaanbieder. Wel hebben deze leden nog enkele vragen, die zij graag aan de staatssecretaris willen voorleggen.

De leden van de D66-fractie merken op dat er verschillende manieren bestaan waarop instellingen de privé-gelden van hun cliënten kunnen beheren. Dit varieert van het doorverwijzen naar professionele organisaties tot het oprichten van beheerstichtingen die juridisch gescheiden zijn van de zorginstelling. Genoemde leden vragen of de staatssecretaris kan toelichten of, en zo ja in welke mate, er zich eerdere problemen hebben voorgedaan met het beheer van privé-gelden van cliënten bij elk van deze methoden. Ook merken deze leden op dat minder dan tien procent van de instellingen aangeeft dat hun cliënten in het geval van een faillissement risico lopen hun privé-gelden kwijt te raken. Zij zouden graag vernemen of de staatssecretaris van mening is dat dit onderzoek representatief is en of er geen grootschaliger onderzoek nodig is om conclusies te kunnen trekken. Ook vragen de leden van de D66-fractie in hoeverre de huidige regeling, waarin onduidelijkheid bestaat over de mate waarin het beheer van privé-gelden is toegestaan, voldoende helder is voor alle betrokkenen.

De leden van de D66-fractie merken op dat de staatssecretaris van oordeel is dat het beheer van privé-gelden een eigen verantwoordelijkheid van de cliënt is. In beginsel onderschrijven deze leden dit oordeel, maar zij zouden graag zien dat de staatssecretaris reflecteert op de grenzen van deze eigen verantwoordelijkheid. Een deel van de betreffende cliënten is namelijk cliënt bij een zorginstelling, omdat hij of zij te kampen heeft met problematiek die de mogelijkheid om deze eigen verantwoordelijkheid uit te oefenen aanzienlijk beperkt. Genoemde leden vragen welke alternatieve mogelijkheden er zijn voor deze cliënten, die niet terug kunnen vallen op hun eigen verantwoordelijkheid of die van hun naasten, zijnde niet de zorgaanbieders.

Voorts zouden de leden van de D66-fractie graag vernemen aan welke wet- en regelgeving een zorginstelling op dit moment moet voldoen om privé-gelden van cliënten te mogen beheren. Zij zien in de brief van de staatssecretaris dat een zorgaanbieder de mogelijkheid heeft om afspraken rondom het beheer van privé-gelden schriftelijk vast te leggen en transparant te maken richting haar cliënten, maar zij vragen of dit niet verplicht zou moeten worden gesteld indien er sprake is van het beheer van privé-gelden. Ook vragen de leden van de D66-fractie of de mogelijkheid om als cliënt één of meerdere zorgverleners te machtigen wel moet worden gecommuniceerd. Zakelijk en privé worden niet gescheiden als aan een medewerker wordt gevraagd zijn eigen rekening in te zetten.

De leden van de D66-fractie zouden tot slot graag vernemen wat de laatste stand van zaken is in het vervolgproces. Zij vragen in hoeverre de brancheorganisaties al over zijn gegaan tot het aanpassen van hun

algemene voorwaarden en tot het nader informeren van hun leden. Ook merken deze leden op dat de overheid een taak heeft om de benodigde relevante informatie aan betrokkenen te verstrekken. Hoe gaat de overheid dit doen, zodat zoveel mogelijk cliënten worden bereikt?

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS